

Simon Hardy

Nato över Libyen

26 mars 2011

Nu händer det igen. Efter veckor med debatter och avböjanden när det gäller internationella militära aktioner mot Khadaffi, kom man plötsligt, nästan från ingenstans, överens om en FN-resolution och bombningar följde. Men de säger att det är okej – detta är ett av de goda krigen.

Det är givetvis svårt att i dessa dagar tro på vad imperiemakterna säger. Efter massförstörelsevapnen i Irak, Abu Ghraib och alla de otaliga döda i Irak och Afghanistan, förefaller de gilla att regelbundet smutsa ner händerna och gladeligen ljuga för att rättfärdiga sig. Men de säger att det är okej – vi har lärt oss av våra misstag.

När missilerna och bombplanen sprider förstörelse i Libyen, har vi rätt att ställa en del frågor. Vi måste framför allt fråga: varför nu, varför här? Den libyska revolutionens nära förestående nederlag påstods vara orsaken. Den politiska debatten i västvärlden föll in i de vanliga mönstren med de vanliga begreppen och kategorierna. Humanitär. Flygförbudszon. Civila. Hot. Dessa nyckelord avfyras på presskonferenser som kulor från ett maskingevär. De talar till våra hjärtan, men det är lögn. Hela operationen är en cynisk manipulering av sanningen och folket. Den libyska revolutionen var alldeles tydligt på gränsen till något slags strategiskt, kanske till och med permanent, nederlag – de kunde inte stå emot Khadaffis legosoldater och pretoriangården.

Den beslutsprocess som ledde väst till att rättfärdiga sin intervention var mycket avslöjande. Vi får inte glömma att när Ben Ali var på väg att störtas i Tunisien, erbjöd sig Sarkozys regering att skicka dit franska specialstyrkor för att skydda honom och slå ner upproret. Om vi går tre månader framåt tycks Frankrike plötsligt befinna sig på änglarnas sida, istället för att försvara en elak tyrann från hans folk, försvarar de nu folket från en elak tyrann. Västvärlden var försiktig och oroad av upproren i länder där de hade långsiktiga intressen (Tunisien, Egypten, Saudiarabien).

Även om det är sant att Khadaffi kom in från kylan för några år sedan, har han aldrig riktigt varit på "samma våglängd". Hans påstått anti-imperialistiska förflutna lämnade alltid en besk eftersmak i munnen på eliterna i väst, även om de var glada över att kunna skölja bort det beska med libysk olja. Khadaffi skulle kunna offras lättare än Mubarak om någon bättre dök upp. Upproret i Libyen blev snabbt ett inbördeskrig och väst tog tydlig ställning för rebellerna när de nästan hade omringat Tripoli. De hade emellertid uttömt sina krafter och var dåligt utrustade och kunde inte motstå Khadaffis motangrepp. De tvingades gå på gång till reträtt. De faktorer som kunde användas för att rättfärdiga en intervention började hopa sig.

Tillsammans med brådskan i samband med krig, sker ett nödvändigt utplånande av minnen, vilket måste äga rum för att skapa samtycke för aktionen. Om vi vrider klockan tillbaka till innan upproret började i Libyen försåg västvärlden den libyska armén med militär utrustning och träning. Vi utbildade elitens och Khadaffis söner vid privilegierade akademiska institutioner i centrala London. Vi handlade med regimen. Plötsligt förändrades det – plötsligt är gårdagens vänliga diktatorer dagens monster. Socialister visste naturligtvis hela tiden att Khadaffi var ett monster – vi påstod aldrig något annat. Hyckleriet finns på imperialisternas sida och hur de nu försöker manipulera den nya situationen till sin egen fördel. Ställ bara inte allt för många frågor om hur det var innan FN-resolutionen röstades igenom.

Det är själv omfattningen av den militära kraften som är central för maktrelationerna här. Hyckleriet från västs sida måste dränkas i ett ständigt flöde av militära rapporter, med förhoppningen att människor ska bli så intresserade av kriget som nyhet, som spektakel, att de glömmer varje kritiskt ifrågasättande av varför det händer.

I en tidsålder med chock och bävan (det moderna *Blitzkrieg*) är extrema uppvisningar av våld och militär kraft väsentligt för en nedåtgående imperiemakt. Speciellt när den förlorat mycket av sin legitimitet genom sin neo-koloniala inställning till Afghanistan och Irak och brutaliteten i kriget mot terrorn, Abu Ghraib, Guantanamo och de nya bilderna på "dödsgrupper". Den moderna kapitalismens chockdoktrin kräver massiva salvor från krigsskepp och stridsflygplan, den kräver att den regim som avvikit från den officiella politiken förnedras och bryts ned. Att be imperialisterna om att göra ett kirurgiskt ingrepp för att slå ut nyckelinstallationer är som att be en tjur trippa på tå genom en porslinsaffär.

Den av FN sanktionerade koalitionen började redan efter några dagar att uppvisa sprickor. Även om det var franska stridsplan som först visade sig på himlen över Libyen, var det tydligt att det var USA som genom sin central för kommando och kontroll (AFCOM) styrde operationerna. USA började av egna skäl, både in- och utrikespolitiska, se sig om efter någon annan som skulle kunna ta över. Detta uppenbarade ännu mer splittringen inom koalitionen. Frankrike ville inte att Nato skulle kontrollera operationen, Turkiet ville inte ha offensiva aktioner, Tyskland hade inte stött FN-resolutionen och Storbritannien ville, i enlighet med USA:s uppfattning, att Nato skulle ha kontrollen. Resultatet var en potentiellt tungrodd överenskommelse om att Nato skulle övervaka flygförbudszone (något som redan uppnåtts till stor del med USA:s stridskrafter) medan Storbritannien, Frankrike och USA skulle ansvara för angrepp mot markstyrkor.

Kriget var alldeles klart ännu en uppvisning av det slags chock och bävan som USA fulländat och som bara är möjlig genom själva storleken och omfattningen av deras militära förmåga. Vi får dock inte glömma att varje Tomahawkmissil som avfyras kostar lika mycket som tio lärares lön under ett år. Inte desto mindre avfyras missilerna upprepade gånger. Målet är tydligt att utplåna Khadaffis militär och lämna hans regim svag och isolerad. Själva våldsamheten har fått många regeringar att känna sig oroliga. Ryssland och Kina lade ned sina röster beträffande FN-resolutionen för att den skulle kunna gå igenom och försökte att rättfärdiga sina ståndpunkter genom att säga att de ångrade sina beslut när de såg vad väst verkligen ville göra. Var det verkligen så svårt att förutse?

I hela Mellanöstern och där utöver betraktar regeringar och folk nervöst utvecklingen. Kan detta hända oss? En liberal kan hävda att den här typen av aktion kommer att tvinga regimer att respektera demokratiska rättigheter och inte massakrera sina folk. Detta är egentligen inte budskapet. Budskapet är att dessa regimer ska underordna sig USA, inte bara delvis – utan helt och hållet. När allt kommer omkring inträffar massakrer i Jemen och Bahrain och många hemska saker inträffar i Saudiarabien. Det finns ingen FN-resolution som godkänner en flygförbudszone över Saudiarabien eller som sanktionerar "alla nödvändiga medel" för att hindra den saudiske kungen Abdullah att förtrycka "sitt" folk.

Bara några dagar efter att bombningarna inletts, angrep Israel Gazaremsan, skadade 20 personer inklusive sju barn. Det finns ingen flygförbudszone över Gaza, inga flygstrider mellan franska och israeliska stridsplan. Diktatorernas och den sionistiska statens privilegier skyddar dem från varje verklig utmaning från väst. Privilegierna skyddar dem också, och det är avgörande, från att legitimeras sig själva genom att använda de liberala nyckelord som används av de humanitära interventionernas förespråkare.

De som – med goda avsikter – stöder flygförbudszone och militära bombningar, missuppfattar den centrala dynamiken i vad konflikten handlar om. Det handlar inte om att rädda

civila, för att inte tala om att rädda revolutionen. Flygförbudszonen är avsedd att utplåna revolutionens kärna, folkets kamp för att kontrollera sina egna liv och det egna landet. Den är avsedd att, om det behövs, låta en regimförändring äga rum, men bara på ett sådant sätt att folket blir underordnat imperialisterna och deras nya allierade i landet. I den utsträckning som imperialisterna är ansvariga för att störta Khadaffis regim, kommer de att kunna avgöra vem som ska ersätta honom.

Rebeller som tar makten i en sådan situation kommer att vara politiskt och moraliskt svaga, permanent knutna till imperialisterna och beroende av dem för sin existens. När rebellstyrkorna kommer till Tripoli kan de ledas av ytterst pro-imperialistiska figurer – som är beredda att låta Libyen bli en klientstat till Frankrike, Storbritannien eller USA. Det skulle förstärka myten att imperialistiska interventioner är nödvändiga för att lösa den här typen av situationer, att inget kan göras utan Washington och att västmakterna på något sätt är välvilliga.

Detta krig förs för att bekräfta imperialisternas dominans. Imperialistisk intervention, till och med på upprorets sida, är reaktionärt och måste motarbetas. Det kommer att stärka den pro-imperialistiska trenden inom revolutionen i Libyen (och på andra håll) och låta imperialisterna framstå som försvarare av demokrati när det inte alls är fallet.

Inom rebellernas läger finns det en tydlig och växande skillnad mellan det nationella övergångsrådet, som fungerar som en driven mediemaskin från Benghazi rådhus, och de entusiastiska men oorganiserade kämparna, många av dem ungdomar, som befinner sig i frontlinjen. Historierna om rebellkämpar, lätt beväpnade och utan någon verklig militär erfarenhet, som huvudstupa inleder angrepp på de befästa ställningar som innehas av Khadaffis styrkor visar de problem som revolutionen står inför. Dess styrka och dynamik representeras otvivelaktigt av dessa kämpar och de massor som stöder dem. Men utan kraften i ett arbetaruppror i storstäderna, reduceras kampen i Libyen till den militära frågan: vem har vilka vapen och vilken utbildning. Övergångsrådet i Benghazi tycks inte styra särskilt mycket utöver presskonferenser, och de generaler och ledande oppositionella som gick över till upproret i början tycks ha gått upp i rök. Det står inte alls klart vem som leder rebellarméns aktioner, utöver den revolutionära ungdomens starka entusiasm.

Vad ska man göra med Khadaffi?

En del inom vänstern har från början blint stött Khadaffi och hävdar att han på något sätt är progressiv. De pekade på hans olika anti-imperialistiska utbrott under årens lopp och hans begränsade omfördelning av oljepengar åt olika håll. När upproret började var de snabba att avfärda det som pro-imperialistiskt eller pro-monarkistiskt och valde att strunta både i upprorets sammanhang (den arabiska revolutionen i allmänhet) och vanliga människors tydliga önskan att störta en diktatur, oavsett hur välvillig den påstås vara. Är rebellerna ideologiskt homogena? Inte alls, men det är alldeles tydligt att de är stöpta i samma form som de som ockuperade Tahrirtorget och demonstrerade i Tunis för att störta Ben Ali.

Andra inom vänstern beslutade sig för att stöda Khadaffi när bomberna började falla och uppmanade alla libyer att bilda en anti-imperialistisk enhetsfront. Denna ståndpunkt utgår ifrån att arbetarklassen automatiskt ska ta parti för de som är imperialismens måltavla, oavsett det politiska sammanhanget eller de olika sidornas krigsmål. Vad skulle det överenskomna målet vara för denna anti-imperialistiska enhetsfront? Vilka omedelbara mål delar Khadaffi och de libyska arbetarna? Ska Libyens arbetare och fattiga göra gemensam sak med Khadaffi så att han kan fortsätta sitt förtryck mot deras revolution?

Den övergripande frågan i Libyen idag är inte ”Vem angriper imperialisterna?” utan ”Hur kan den libyska revolutionen lyckas med att störta Khadaffis regim?” En enhetsfront med Khadaffi i den här situationen skulle bokstavligen vara omöjlig.

De som lever i de länder vars styrkor deltar måste inleda en kampanj mot bombningarna. Inne i Libyen motsätter vi oss uppmaningarna till imperialisterna att ingripa, men det kan inte hindra den demokratiska revolutionens krafter från att dra fördel av imperialisternas intervention. Det skulle verkligen vara bisarrt att vägra fortsätta kampanjen mot Khadaffis repressiva apparat därför att den försvagats av imperialisternas aktioner! Vi anser att rebellstyrkorna har rätt att få tag på vapen där det är möjligt, men vår strategi är att uppmana deras bröder och systrar i Egypten och Tunisien att komma till deras hjälp med vapen och frivilliga som kan bidra till kampen. Rebellerna bör också dra fördel av den nya situationen för att gå framåt – organisera sig själva i mer effektiva stridsenheter och erövra förlorat territorium.

Det rapporteras att Khadaffi har sagt att han ska ”öppna vapenlagren och beväpna folket” för att försvara Tripoli mot en hotande imperialistisk intervention. Inom det territorium som han kontrollerar måste anhängare till den demokratiska revolutionen, i den utsträckning som det är möjligt, kräva att vapnen distribueras omedelbart och att en folklig och demokratisk milis upprättas. Om imperialisterna verkligen försöker sig på markangrepp, kan en sådan milis fungera i en enhetsfront med Khadaffis styrkor – både för att besegra varje försök till ockupation och för att stärka sin egen förmåga att störta Khadaffi och hans regim.

Om Khadaffi framgångsrikt kan använda det imperialistiska angreppet för att skapa stöd för sin regim och trötta ut rebellerna, skulle det ha en betydande och negativ inverkan på de arabiska revolutionerna. Om imperialisterna bombar Khadaffi till underkastelse, kan de konsolidera sin makt i regionen och avleda den libyska revolutionen till en säker, acceptabel och pro-imperialistisk regim.

Det underliggande budskapet från FN är tydligt: libyerna kan inte befria sig själva, nu måste vi göra det åt dem. Hyckleriet dominerar fortfarande deras handlingar – deras budskap till folket i Saudiarabien är: ”Res er inte, acceptera er plats i världen som undersåtar till kung Abdullah och hans väpnade styrkor”. Först när den imperialistiska kapitalismen är utplånad som världssystem och alla deras avskyvärda och underdåniga regeringar har störtats kan folket i Mellanöstern – och faktiskt alla folk – verkligen få fred och frihet.